

ամբողջ, նախարարութիւն մը տալա-
լիէ յետոյ, աւելի արտադրական նա-
խարարութիւն մը տեսնել կ'ուզեն, և
տեղի չեն թողոր չափաւոր մարդոց,
Այս մարդիկ ազատութեան թշնամի
չեն. բայց այն ազատութեան որ Հան-
րապետականաց համար կը պահանջուի,
կը փախաւքին որ տարածուի նաև ոչ-
Հանրապետականաց և բուն Կաթողիկ-
ներուն, որոց կղերն և կրօնային վար-
դապետներն հարածուր կողմ չեն:
Դժբախտաբար, Հանրապետութիւնն,
իւր այժմեան յառաջացեալ վիճակի
մէջ, կերպ մը հարստահարական իշ-
խանութիւն դարձած է երկիրն բոլոր
պահպանողական տարրերէն զերեւ-
նենք թէ այս ուղղութեամբ աւելի
յառաջ պիտի երթնայ: Հանրապետու-
թիւնն ընդհանուր բնորոշութիւններէ
ետքը, թէ կանգ պիտի առնու գործի-
վայրի մը վրայ, որ՝ բաւ բարձր կընայ
ի կրօնատ առաջնորդել երրորդ Հան-
րապետութիւնն, ինչպէս առաջնորդեց
իւր երկուս նախորդները:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Ազգ. Պատրիարքարանն այսօր մին-
չեւ ժամ 6 հետագիւր չէր ստացած
Մարտիանի հաստատման վրայ:
Այս կողմէն ընդ լայն չափա-
ցուցանք բայց եթէ Պատրիարքարա-
նի տեղեկութիւն չունենայ, և ո՛չ
թէ Աթեւիթ Թղթապետին հետագային
ոխտութիւնն, որ գտաւ ինչ հարգ-
գեց ի Կ. Պոլսի գլխաւոր:

Վերջին թղթաբերով ստացանք
ուսուցիչներէն, որք կը հրա-
տարարեն Բեքրազդուրի օգոս. 24/4
թուով քաղաքէ հետագրեր, ծանու-
ցանով թէ Մակար Սրբազան Կաթողի-
կոս Հաստատուած լինելով, արձակ-
ուած է Պատրիարքութեան ղեկին:

Այս առաւօտեան թղթաբերով առ-
նուած Լեւոնի լրագրաց մէջ ալ կը
տեսնենք Ռիւզէրի հետեւեալ հետա-
գիրը:

ԲԵՐԻՍՏՊՈԼԻՆ, 14 օգոստ.

Քաղաքի Մակար Արքե-
պիսկոպոսի որպէս Կաթողիկոս
Ամենայն Հայոց՝ հաստատուած
լինելով, այսօր հրատարակեցաւ
Կայսերական Հրամանագիր (ԻՒ-
ԹԱՁ) մը, որով Ն. Արքաշնու-
թիւն կ'արձակուի իւր նախորդ
պապանի իրեն Արք. Լուսա-
ւորդական Հայոց Թեմին ի Կա-
թողիկոսութեան:

Այս բացործ ծանուցման վրայ,
տարաբնու չունենք թէ այլ ևս վերջ
պիտի գտնէ ոմանց տարակարծի
Աթե-
ւիթ Թղթապետին հետագային ճշդու-
թեան վրայ:

Երուսաղեմի Պատրիարք բարձրան
Խորհրդարանական Յանձնաժողովն այ-
սօր նիստ ըրաւ. ի Կաթողիկոս, Նորա-
տունեան խան:

Ծանփառօրով, Կ. Պոլսոյ բաժնին
վրայ խորհրդակցելով, որոշեց որ Կ. Պոլ-
սոյ բնիկ ազգայիններէն առնուի՝ իւ-
րաքանչիւր արտ. (մեծ թէ փոքր) ան-
հատի գրեթէ հինգ. գրահիկան, բացա-
րաբէր ընդլոյ միայն ինքապաւ բաց-
արձակ անկողններու: Ծանփառօր
գրիչն այս հիման վրայ խմբագրեց առ-
թաղ. Խորհրդարան օրդիւնի Երկրորդ
կանն, հաւաքումներն յանձնելով Թաղ-
Խորհրդոց, և ազգարեւելով թէ, բոս
Կայսերական հրամանի, Ծանփառօրով
ի հարկին պարտաւորել եղանակաւ պի-
տի գտնուի, ինչպէս գաւառաց մէջ
արդէն պարտաւորել եղանակաւ կը
գտնուի:

Եղբայրս, Կիւրոսի, Պոլսիկոյ,
Արեւելեան Բուժիչի, Բուժանիոյ և
այլ օտար Բուժիչիներ ընդլոյ ազգա-
նոց վճարելիք նպաստին վրայ մասնա-
ւոր տնօրէնութիւնը պիտի լինին:

Ծանփառօրով որոշեց նաև, Ընդհե-
մ' ուղղել առ Երուսաղեմի նախարարու-
թիւնն, որպէս զի մէն մի գաւառի մէջ
հաւաքեալ Յանձնաժողովն նպատակ գո-
մարն յանձնուի նոյն գաւառի մէջ Պատ-
րիարքարանի կողմէ նշանակելի անձի
մը կամ տեղւոր մը:

Իր լսենք թէ Խառն Ժողովն սկըղ-
րածք ընդունած է որ Կաթողիկոս Եկե-
ղեցեան հաստատել (ոչ թէ կառուածոց)
մի մասն յառկայուի Ընծայարանին
գոյութիւնն ապահովելու. որովհետեւ
ստուգուած է թէ, Կարդ մաստաղ-
բարութեան մը ներքեւ, Կաթողիկոս
Եկեղեցին շատ աւելի հասոյթ կընայ
տալ քան ինչ որ ցոյց արեւած էր նա-
խորդ թանկ վարչութեանը օրով: Իսկ
Կաթողիկոս կառուածոց հասոյթներն աւ-

բողովին յատկացած լինելով Կեղերնա-
կան վարժարանին բաղման, անոնց չը
պիտի դուրսէ:

Կ. Պոլսոյ Թաղական Խորհրդոց հասոյ-
թէն առնուելիք գումարը պիտի յատ-
կացուի անկար և ծեր քահանայից
հանդատան թղթակի արեւել. Մեր և
անկար քահանայից պարտաւոր արդէն
պարտաւորութիւնը կանոնաւոր ձեւի
մը կը վերածուի յիշեալ արեւել հաս-
տատման:

Վարչութիւնն իւր որոշումը առաւ
Պարքեւտի և Պատրիարքի առաջնոր-
դական ծանուցեալ խնդրոյն մէջ:

Նկատելով թէ Պարքեւտի կուսա-
կալութեան կեդրոնն է. նկատելով թէ
միշտ օգտակար և վարկույ է որ գա-
ւառի մը Առաջնորդը բաղմի կուսա-
կալական քաղաքին մէջ. նկատելով
թէ ասոր հակառակ Առաջնորդաց ու-
մանց կուսակալութեան կեդրոնէն հետե-
րանկէն վնասներ ծագած են միշտ, և
նկատելով թէ Առաջնորդ մը, իւր
պաշտօնավարը կուսակալութեան քա-
ղաքին մէջ ունենալով հանգերը, իրեն
հոգեւոր հովիւ պարտաւոր է շրջի-
ւմին ուրեք ուր հօտ ունի, վարչու-
թիւնն որչափ է որ Պարքեւտի լինի,
բոս առաջնոյն, Հայոց Առաջնորդին
պաշտօնավարը, բայց նա միշտ հան-
չնաւի, այլ ժամանակին մէկ մասն ալ
կարենայ ի Պատրիարքան անցնել:

Վարչութեան այս որոշումը կառա-
րելագէտ արդար է, և անարդար չու-
նինք թէ Պատրիարքացոյց և Պարքե-
ւտեցոց խնդիրն ասով վերջ պիտի գտնէ:

Իւր. Հիմաշեալ Եպիսկոպոս Դի-
մաքեան մայրաքաղաքը վերադար-
ցաւ Պատրիարքութեան, ուր կը գտնուէր
աղբային ժողովները կաթողիկոսեցոյ
և առաջնորդական ընտրութիւն կա-
տարել տալու պաշտօնով:

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Առ-
տիկոս մեր ազգայինը տարաբն սկըղը
Սուլաւա քաղաքին մէջ ընկերութիւն
մը հաստատած են Հայկական Եկե-
ղութիւն Անի անուամբ, որ նպատակն
է՝ նախ՝ ընկերաց մէջ լայնել ընկերա-
յին յարաբերութիւններ, և երկրորդ-
Ընկերութեան միջոցներուն չափով նը-
պատել աղբան և արժանաւոր հայ
ուսանողաց: Այս նպատակաւ, որչափ
է (Ա.) Ընկերացարան մը հաստատու-
ն (Բ.) Ընկերական երկիրներէն լայն
(Գ.) Արժանաւոր հայ ուսանողներուն նը-
կապէս նպատակ:

Ընկերութեան Կանոնադիրն, Աստի-
կան Կաթողիկոսութեան հաստատուել, 31
թու. կը պարտաւոր, որոց 40-ը ընկերաց
Կաթողիկոսութեան և բաժնեկր ղեկա-
րութեան կանոնները կը ղեկ. 6-ը ընկերաց
իրաւունքը. 7-ը ընկերաց պարտքը. 8-ը
ընկերութեան գումարութեան լուծուե-
լանքին կազմութիւնը, պաշտօնը, պատա-
կանութեան ընկերութեան անկողնէն
ասպարէզը. 9-ը ընկերութեան ստաց-
ուածոց վրայ կը խօսի. 20-ը ընկերաց
մէջ ծագած վեճերու հաշտարարութեան մը
կը սահմանէ. 27-ը անողւած հրապար-
կան կամ արտադրանք վրայ է. 28-ը Կանոնա-
դրոյն վերաբերեալ կամ փոփոխում
վրայ. 29-ը ընկերութեան լուծուե-
լանք, և 30-ը, ընկերութեան լուծուե-
լանք իւր բոլոր դրոյն ի Սուլաւա Հայ Լու-
սաւորդական հաստատութեան մնալն կը
արտադրէ:

Սուլաւայի ազգայնաց այս ձեռնար-
կութիւնը կը գտնուի, և յարկութիւն
կը մարդներ, յատկով թէ արտաքին մի-
ջոյններ կընդգրկուին արդարութեան
որդին փոս պահելու իրենց մէջ, և Հա-
յոց խորհրդին հայտնաւոր և հայտնուած Հա-
յոց խորհրդին կանոնաւոր պահելու Անուոյ
գաղթականութեան մնացորդաց մէջ,
որք բարեբախտաբար տակաւին չեն օ-
րոր արդարեւ հայութեան հայտնութեան
մնացած Հայութեան հայտնութեան
Կայսրութեան երկրաց մէջ:

Պարքեւտն կը գտնուի մեզ թէ մեծ
հանգիստ կատարուել է անդ Սուե-
լան աղայ Անճեւանի թաղական հան-
դէն, Հանդուցեալ նշանաւոր դիրք
մը կը լսենք իւր ազգայնաց մէջ, իւր
յուսմամբ և ազգասէր հայ, և իւր
մահճ մեծ տխրութեամբ կը համարեն
Պարքեւտ հայ հասարակութիւնն որ
այսպէս կը դրկուի իւր մէկ ամենակու-
րեւոր անդամէն:

Նամակագիրը կը գտնուի թէ
Պարքեւտ Հայ տակաւին ո՛ր է պա-
տասխան ստացած չին այն շնորհաւո-
րական հետագային զոր ղրկած են Ա.
մին. Ա. Պատրիարք Հօր. Պատրիարքա-
րանի լուրջ ուշադրութիւնը կը հարու-
րենք առ այս Այլեւայլ պարագայներու
մէջ արդէն աւելի ունեցած ենք յայտնել
թէ Պատրիարքարանի գլխաւոր պարտա-
կանութիւններէն մին է սերտ յարա-
բերութիւններ մակել այն ազգայնաց
հետ որք օտար երկիրներու մէջ բնա-
կելով, ենթակալ են այսպէս տալու
մանկանք իրենց կրօնն ու ազգու-
թիւնը:

Միացեալ Ընկերութեանց Իւսիւի-
տարի Օճանդակ Մանսխաւմն այս
չորսեր իրիկուն Ամերիկեան Թատրոնին
մէջ ներկայացում մը պիտի տայ: Թա-
տրախաղին անունն է ԿԱՐՆԵՑԵՆԱ
ՀԱՄԱՐՆԻՆԻ, արտմ հինգ արարուա-
ծով, Պիտի ներկայացուի նաև մէկ ա-
րարուածով գտնուի մը, ԺԱՌԱՆԻՆԻ
ԹԵՄԱՆ ՄԵՏՈՒԿԻ:

Յաւօր կը ծանուցանենք թէ մեր
մեծարդ աշխատակից Թէրզեան Թով-
մաւ Էֆէնտիկի մարդը՝ Տիկին Աննա
Թէրզեան իւր մահկանացուն կը բնեց-
նէ ի հատիկ վաթսուս ամաց:

Յուրբաւորութեան հանգեալ պի-
տի կատարուի այսօր, երեկոյեան ժամ
10-ին, ի Բերա, Թէրզեան Էֆէնտիկի տունն
(Բանկալթի), նապաստ փողոց թիւ 27)
ուսուցիչ հանգեցելն մարմինը պիտի
փոխադրուի Բանկալթի Օնթո-Լարի
Եկեղեցին և անտի ի գերեզմանատուն:

ՆԵՐՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատ-
ուանչան տրուեցաւ Պիղմար Բշխանի
երկու որդեղ՝ Հէրպէրթ և Վիլհէլմ
Սոս Պիղմար կոստրուս:

Նոյնպէս առաջին կարգի Մէճիտիէ
Յուսէպ Զ-բէն վարժարանի հիմնադիր
Պ. Բոնիսթայնի Զարայի որ Պարքե-
ւտ կընտրուի, և չորսորդ կարգի Մէճի-
տիէ՝ Նորա երրորդը Կոստ. Պ. Բոնիսթ-
այնի Զարայի:

Կայսերական հրամանաւ, հետեւ-
եալ պաշտօնական անուններուն ու
փոփոխութիւններն եղած են.

Սերափիկ Նախորդ. Տէֆիկ Երար
Հաճի Արիֆ Էֆէնտիկ Տասնորդի Տը-
րոյ անօրէն:

Ներքեւ գործող նախարարութեան
հաշուարկ Մէճեւտ-Տիւն Էֆէնտիկ
և առաջնորդական ընտրութիւն կա-
տարել տալու պաշտօնով:

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Առ-
տիկոս մեր ազգայինը տարաբն սկըղը
Սուլաւա քաղաքին մէջ ընկերութիւն
մը հաստատած են Հայկական Եկե-
ղութիւն Անի անուամբ, որ նպատակն
է՝ նախ՝ ընկերաց մէջ լայնել ընկերա-
յին յարաբերութիւններ, և երկրորդ-
Ընկերութեան միջոցներուն չափով նը-
պատել աղբան և արժանաւոր հայ
ուսանողաց: Այս նպատակաւ, որչափ
է (Ա.) Ընկերացարան մը հաստատու-
ն (Բ.) Ընկերական երկիրներէն լայն
(Գ.) Արժանաւոր հայ ուսանողներուն նը-
կապէս նպատակ:

Ընկերութեան Կանոնադիրն, Աստի-
կան Կաթողիկոսութեան հաստատուել, 31
թու. կը պարտաւոր, որոց 40-ը ընկերաց
Կաթողիկոսութեան և բաժնեկր ղեկա-
րութեան կանոնները կը ղեկ. 6-ը ընկերաց
իրաւունքը. 7-ը ընկերաց պարտքը. 8-ը
ընկերութեան գումարութեան լուծուե-
լանքին կազմութիւնը, պաշտօնը, պատա-
կանութեան ընկերութեան անկողնէն
ասպարէզը. 9-ը ընկերութեան ստաց-
ուածոց վրայ կը խօսի. 20-ը ընկերաց
մէջ ծագած վեճերու հաշտարարութեան մը
կը սահմանէ. 27-ը անողւած հրապար-
կան կամ արտադրանք վրայ է. 28-ը Կանոնա-
դրոյն վերաբերեալ կամ փոփոխում
վրայ. 29-ը ընկերութեան լուծուե-
լանք, և 30-ը, ընկերութեան լուծուե-
լանք իւր բոլոր դրոյն ի Սուլաւա Հայ Լու-
սաւորդական հաստատութեան մնալն կը
արտադրէ:

Սուլաւայի ազգայնաց այս ձեռնար-
կութիւնը կը գտնուի, և յարկութիւն
կը մարդներ, յատկով թէ արտաքին մի-
ջոյններ կընդգրկուին արդարութեան
որդին փոս պահելու իրենց մէջ, և Հա-
յոց խորհրդին հայտնաւոր և հայտնուած Հա-
յոց խորհրդին կանոնաւոր պահելու Անուոյ
գաղթականութեան մնացորդաց մէջ,
որք բարեբախտաբար տակաւին չեն օ-
րոր արդարեւ հայութեան հայտնութեան
մնացած Հայութեան հայտնութեան
Կայսրութեան երկրաց մէջ:

Պարքեւտն կը գտնուի մեզ թէ մեծ
հանգիստ կատարուել է անդ Սուե-
լան աղայ Անճեւանի թաղական հան-
դէն, Հանդուցեալ նշանաւոր դիրք
մը կը լսենք իւր ազգայնաց մէջ, իւր
յուսմամբ և ազգասէր հայ, և իւր
մահճ մեծ տխրութեամբ կը համարեն
Պարքեւտ հայ հասարակութիւնն որ
այսպէս կը դրկուի իւր մէկ ամենակու-
րեւոր անդամէն:

Նամակագիրը կը գտնուի թէ
Պարքեւտ Հայ տակաւին ո՛ր է պա-
տասխան ստացած չին այն շնորհաւո-
րական հետագային զոր ղրկած են Ա.
մին. Ա. Պատրիարք Հօր. Պատրիարքա-
րանի լուրջ ուշադրութիւնը կը հարու-
րենք առ այս Այլեւայլ պարագայներու
մէջ արդէն աւելի ունեցած ենք յայտնել
թէ Պատրիարքարանի գլխաւոր պարտա-
կանութիւններէն մին է սերտ յարա-
բերութիւններ մակել այն ազգայնաց
հետ որք օտար երկիրներու մէջ բնա-
կելով, ենթակալ են այսպէս տալու
մանկանք իրենց կրօնն ու ազգու-
թիւնը:

Միացեալ Ընկերութեանց Իւսիւի-
տարի Օճանդակ Մանսխաւմն այս
չորսեր իրիկուն Ամերիկեան Թատրոնին
մէջ ներկայացում մը պիտի տայ: Թա-
տրախաղին անունն է ԿԱՐՆԵՑԵՆԱ
ՀԱՄԱՐՆԻՆԻ, արտմ հինգ արարուա-
ծով, Պիտի ներկայացուի նաև մէկ ա-
րարուածով գտնուի մը, ԺԱՌԱՆԻՆԻ
ԹԵՄԱՆ ՄԵՏՈՒԿԻ:

Յաւօր կը ծանուցանենք թէ մեր
մեծարդ աշխատակից Թէրզեան Թով-
մաւ Էֆէնտիկի մարդը՝ Տիկին Աննա
Թէրզեան իւր մահկանացուն կը բնեց-
նէ ի հատիկ վաթսուս ամաց:

Յուրբաւորութեան հանգեալ պի-
տի կատարուի այսօր, երեկոյեան ժամ
10-ին, ի Բերա, Թէրզեան Էֆէնտիկի տունն
(Բանկալթի), նապաստ փողոց թիւ 27)
ուսուցիչ հանգեցելն մարմինը պիտի
փոխադրուի Բանկալթի Օնթո-Լարի
Եկեղեցին և անտի ի գերեզմանատուն:

Սուլաւայի ազգայնաց այս ձեռնար-
կութիւնը կը գտնուի, և յարկութիւն
կը մարդներ, յատկով թէ արտաքին մի-
ջոյններ կընդգրկուին արդարութեան
որդին փոս պահելու իրենց մէջ, և Հա-
յոց խորհրդին հայտնաւոր և հայտնուած Հա-
յոց խորհրդին կանոնաւոր պահելու Անուոյ
գաղթականութեան մնացորդաց մէջ,
որք բարեբախտաբար տակաւին չեն օ-
րոր արդարեւ հայութեան հայտնութեան
մնացած Հայութեան հայտնութեան
Կայսրութեան երկրաց մէջ:

Պարքեւտն կը գտնուի մեզ թէ մեծ
հանգիստ կատարուել է անդ Սուե-
լան աղայ Անճեւանի թաղական հան-
դէն, Հանդուցեալ նշանաւոր դիրք
մը կը լսենք իւր ազգայնաց մէջ, իւր
յուսմամբ և ազգասէր հայ, և իւր
մահճ մեծ տխրութեամբ կը համարեն
Պարքեւտ հայ հասարակութիւնն որ
այսպէս կը դրկուի իւր մէկ ամենակու-
րեւոր անդամէն:

Եւսոյ միացման խնդիրն, և պատմելով
այն անակցութիւններն որք քանի մը
տարիներ շարունակուեցան առանց
լուծման մը յանգելու և այն դժուա-
րութիւններն որոց կը բաղկանայ առա-
րիական կառավարութիւնը մէն մի քա-
լին, յայտարարեց թէ՝ խնդիրն հուսի
ուրեմն երկու դրացի պետութիւնաց
համար եւս գոհացուցիչ լուծում մ'ըս-
տացած է, շնորհիւ նախաձեռնութեան
Վեհափառ Սուլթանին եթէ, յարեց
դեպքան, այլ եւս արդէն մը չի-
կայ մեր երկաթուղիներն օսմանեան
գծին միտցնելու, եթէ յայտնից տը
պաշտաւ, կը կը բացուի այժմ երկու
երկիրներու առեւտրական անարտա-
կան յարաբերութեանց առջեւ, Սուլ-
թան Համիտ Կ. Պոլսը և որ կը սար-
տինք և զար քաղաք մոտենանք. Ն. Կ.
Վեհափառութիւնն՝ որ այնքան հոգ կը
տանի երկիրն բարեկամութեան և իւր
հարաւորակցութեան համար, ինչքան ծեց
այդ կողմէն համար զոր դիտուի
գիտութիւնը չէր կրցած լուծել:

Խօսելով ապա թուրք-աւստրիա-
կան առեւտրական գաղութարկի վրայ,
գետաւոր սա կարծիքն յայտնեց թէ
Վիեննայի և Կ. Պոլսոյ շրջանաց միջեւ
անցող բարեկամական սերտ յարաբե-
րութիւնը երաշխաւորութեան մ'ին
ուսկալ մնացած բանակցութեանց նը-
պատաւոր լուծման:

Դիւրեք, Պէոյի թուրքի գետաւոր-
տան մէջ տրուած պարահանգեալ կու-
ռաւոր եղաւ. Դիւրեքի ղեկավարող լուսա-
վորուած էր չեղարկեալ, նոյնպէս և
պարտեղը՝ ճաշարարի փոխարեւած և
Դիւրեքի մարմինը, պիտակահան
անձինք և Բերալի երեւելի օսմանիւր-
ներ ներկայ էին հանգիստին. Օսմանեան
պաշտօնատար մէջ, ինչեւր անցորա-
կի, Նուրիքի փաշա, Հալիմ փաշա,
Միւսիլի փաշա, Կալիլի փաշա, Աբա-
համ փաշա, Ալեքս. փաշա, Փոլիս-
տէս փաշա, Նեհմիլ փաշա, Զօպար-
փաշա, Տիւրքի փաշա, և այլն: Ծով
հանուր վարչութեան տնօրէն, Իւրայի
առաջին ատիկան:

Յոնեքի կուսակալութեան նախորդ
խորհրդական Եւսոյի Էֆէնտիկ երե-
ւոյց պաշտօնատն իրորդ ճիւղի ղեկին
Իրաւագիտական վարժարանէն Է-
ւսոյ Սապիթ Էֆէնտիկ Բերայի Նա-
խարար ատենի պատմական ճիւղի
անդամ:

Սերափիկ վերաբերել ատենի գեր-
նախարար Բալիկ Էֆէնտիկ Մանս

